

Ústavní žaloba na prezidenta

V dubnu roku 2019 podala šestice senátorů z Klubu pro liberální demokracii Senátor 21 ústavní žalobu na prezidenta Miloše Zemana. Žaloba obsahovala 7 skutků, které byly podle senátorů a ústavních právníků **hrubým porušením Ústavy České republiky**. Povahu prezidentství Miloše Zemana mělo dokreslit také dalších 17 dílčích skutků, které podvracejí ústavní řád.

Hlavním impulsem k sepsání žaloby byl Zemanův zásah do nezávislosti justice. Dle slov senátora Lásky bylo jejich povinností na všechny případy, kdy Zeman ignoroval ústavu, upozornit. *Nejedná se o cílený útok na Miloše Zemana, ale o snahu postavit mantinely ústavnímu právu a ústavnímu chování prezidenta. A to nejen pro teď, ale i do budoucna*, řekl iniciátor žaloby Václav Láška.

Návrh ústavní žaloby na prezidenta Miloše Zemana získal v červenci roku 2019 potřebnou podporu tří pětin senátu. Aby se dostal až k Ústavnímu soudu, který by případně rozhodoval o vině, musela návrh podpořit ještě ústavní většina Poslanecké sněmovny (120 poslanců). S ohledem na rozložení sil politických stran v dolní komoře, kde má většinu vládní koalice ANO a ČSSD s podporou KSČM a SPD, se však úspěch nepředpokládal. V září 2019 pak **poslanci podle očekávání ústavní žalobu odmítli**.

Hlavní body žaloby

- První bod žaloby se vrací zpátky do roku 2013, kdy Miloš Zeman jmenoval úřednickou vládu s předsedou Jiřím Rusnokem. Prezident tehdy věděl, že je v Poslanecké sněmovně ustálená většina, která by podpořila vládu Miroslavy Němcové. Rusnokově vládě nebyla v srpnu 2013 vyslovena důvěra, přesto ji Zeman udržoval ve funkci až do konce ledna 2014 tím, že nejmenoval dalšího předsedu vlády. Prezident tak na dobu delší než sedm měsíců vyvolal **čistě prezidentský systém exekutivního vládnutí**. Část veřejnosti tuto vládu nazývala jako *vláda přátel Miloše Zemana*.
- Po předčasných volbách v roce 2013 usiloval prezident prostřednictvím neveřejných a utajených jednání o to, aby se Bohuslav Sobotka, předseda vítězné strany, nestal premiérem. Snažil se také o zásadní změnu poměrů uvnitř ČSSD. Hrubým způsobem tak **zasáhl do svobodného a dobrovolného vzniku a volné soutěže politických stran**, což patří mezi zásadní principy demokratického politického systému.
- V roce 2017 opakovaně deklaroval svůj záměr vyhodnotit demisi předsedy vlády Bohuslava Sobotky tak, že ji vztáhne pouze na jejího předsedu, ne na vládu jako celek. Ve stejném roce prezident odmítl vyhovět návrhu premiéra na odvolání ministra financí Andreje Babiše. Miloš Zeman tak **veřejně deklaroval vůli nerespektovat ústavní pořádek a poté otevřeně odepřel ústavní povinnost** odvolat na návrh předsedy vlády jejího člena.
- Poté co vláda Andreje Babiše nezískala 16. ledna 2018 důvěru Poslanecké sněmovny a následně dne 17. ledna 2018 podala demisi, otálel Zeman se jmenováním předsedy další vlády do 6. června 2018 a dalších členů vlády až do 27. června 2018. Prezident tak umožnil, aby vláda bez důvěry vládla bez jakékoliv odpovědnosti Poslanecké sněmovně více než pět měsíců. Opět zde byl vyvolán **čistě prezidentský systém exekutivního vládnutí**.
- Prezident Zeman v roce 2018 odmítl jmenovat ministrem Miroslava Pocheho jehož jmenování premiér Andrej Babiš navrhl, ačkoliv ostatní členy kabinetu jmenoval. Toto své rozhodnutí veřejně deklaroval a představoval jako správné. Prezident tímto však **porušil svou povinnost jmenovat člena vlády na návrh předsedy vlády**.
- Prezident republiky vyvíjel v květnu 2018 neprocesní a neformální tlak na předsedu Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxu s cílem ovlivnit rozhodnutí tohoto soudu ve věci nejmenování tří vysokoškolských profesorů. Prezident tak usiloval o **ohrožení ústavního principu nezávislosti soudní moci**.

Další body žaloby

- Jedním z dílčích bodů žaloby byla velmi diskutovaná aktivita Zemana během vyšetřování kauzy novičok. V březnu 2018 Hrad přiznal, že zpravodajským službám s vědomím vlády uložil, aby zjistila, zda se na našem území nevyvíjel či neskladoval **nervový plyn novičok, kterým byl zavražděn bývalý agent Ruské federace Sergej Skripal**. Tato

informace pak posloužila k obhajobě Ruska, které bylo z útoku obviněno a které argumentovalo tím, že se novičok vyráběl v Česku. Prezident tímto porušil svůj slib, protože **vyzradil utajované informace**.